

JEGYZETEK

1. Útmutató a népköltészet gyűjtéséhez, Budapest, 1953, 3. old.
5. A gyűjtés kérdőív nélkül folyt, jegyzeteléssel vagy hangfelvétellel.
6. *Szabolcski Julianna*, háztartásbeli, 1910-ben született Capárfalván (Román Népköztársaság), 12 éves korában Jugoszláviába került, Pirosra. Ma is ott él. Az apparátusban: (Sz. J.)
Horváth Erzsébet, háztartásbeli, 1887-ben született Tompán (Magyar Népköztársaság). Fiatalon került Szabadkára. E kötet megjelenését nem érthette meg, 1972-ben meghalt. (H. E.)
Matijevics Teréz, háztartásbeli, 1906-ban született Kisszálláson (Magyar Népköztársaság). Szabadkára ment férjhez, ma is ott él. (M. T.)
Diener Ilonka, háztartásbeli, 1904-ben született Kis-hegyesen. Ma is ott él. (D. I.)
Dobsai András, földműves, 1892-ben született Gomboson. Ma is ott él. (D. A.)
2. Magyar Nyelvőr: V. 1876. V. füzet, 239. old. – Nagy Becskerek; V. 1876. VI. füzet, 283–284. old. – Magyar Ittabé; V. 1876. VI. füzet, 284. old. – Török Becse; V. 1876. IX. füzet, 429. old. – Nagy Becskerek; VII. 1878. VII. füzet, 332–333. old. – Magyar Ittabé; VIII. 1879. III. füzet, 143. old. – Bajmok; VIII. 1879. V. füzet, 237. old. – Bajmok;

- VIII. 1879. VII. füzet, 334. old. – Bajmok; IX. 1880. VIII. füzet, 380. old. – Bajmok, XII. 1883. X. füzet, 480. old. – Nagy Becskerek; XVII. 1888. X. füzet, 472. old. – Csúza; XXXVII. 1908. II. füzet, 95. old. – Bajmok. Az itt közölt szövegek gyűjtői: *Demjén Kálmán, Fischer Ernő, Hancz Gyula ~ Haraszti Gyula, Révész Ernő.*
3. *Dr. Borovszky Samu:* Bács-Bodrog Vármegye I., Budapest, 1909. 348. old.
  4. *Tőke István:* Zenta környéki népi gyermekjátékok – A Községi Közművelődési Közösség Közlönye, Zenta, 1967. 6., 83–106. old.
Burány Béla: A mi utcánk játéka – A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei, Újvidék, 11–12. IV. évfolyam, 1972. június–szeptember, 147–215. old.
Bóna Júlia: Néphagyományok, U. o. 231–251. old.
Székelly Mária közlései a Magyar Szó Dunatáj c. mellékletében.
Matijevics Lajos: A kishegyesi kiszámolók – Tanulmányok, Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszéke, Újvidék, 1969, 187–221. old.
  7. A Magyar Népzene Tára I., Gyermekjátékok, 1957, Budapest, 15. old.
  8. Útmutató a Népköltészet Gyűjtéséhez, Budapest, 1953, 10. old.
  9. Ettől az elvtől a Függelékben eltértünk, mert a szövegeket hitelesen, a szerzők által lejegyzett írásmódban kívánjuk bemutatni.
  10. *Bóna Júlia*

Néphagyományok – A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei, 7. szám, III. évfolyam, 1971 június, 91—101. old.

Néphagyományok – Szlavóniai nyelvjárású falvak – A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei, Újvidék, 11—12. szám, IV. évfolyam, 1972 június—szeptember 231—251. old.

Burány Béla

A mi utcánk játéka – A Hungarológiai Intézet Tudományos Közleményei, Újvidék, 11—12. szám, IV. évfolyam, 1972 június—szeptember, 231—251. old.

Demjén Kálmán

Gyermekmondókák – Magyar Nyelvőr XVII. 1888. X. füzet, 472. old.

Fischer Ernő

Gyermekversikék – Magyar Nyelvőr VIII. 1879. V. füzet, 237. old. Mondókák – Magyar Nyelvőr VIII. 1879. VII. füzet, 334. old.

Kálmány Lajos

Dajka rímek, gyermek versikék, dalok s játékok Szeged népe – Temesköz népköltése, Arad, 1882, 74—95. old.

Tanálgatós mesék

Szeged népe – Temesköz népköltése II., Arad, 1882, 156—162. old.

Szeged népe – Szeged vidéke népköltése III., Szeged, 1891, Tréfás versek és versikék 81—84. old., Dajka

rímek, gyermek versikék, dalok s játékok 85—121. old.

Penavin Olga

A szlavóniai szigetmagyarság – HÍD XV. 1951 január, 62—69. old.

Az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszéke archívumának anyagából, Újvidék, 1960-as gyűjtés, az F 1., F 2., F 11. magnetofonszalagról.

Révész Ernő

Gyermekversek – Kiolvasás – Magyar Nyelvőr XXXVII. 1908. II. füzet, 95. old.

Tánczmondókák – Magyar Nyelvőr XXXVII. 1908. VIII. füzet, 383. old.

Sinkovics Ferenc

Csantavéri mondókák – Kéziratos gyűjtemény az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszéke archívumának anyagából.

Székely Mária

Tájak, énekek – A Magyar Szó Dunatáj c. mellékletéből.

Szente Arnold

Rímes mondások – Magyar Nyelvőr XXVII. 1898. II. füzet, 94. old.

Tőke István

Zenta környéki népi gyermekjátékok – Zenta, 1967.
III. kötet, 6. szám.

11. A mondókák címe rendszerint a szöveg első sora.
12. Gyűjtésünk során megtörtént, hogy ugyanazt a szöveget kisebb-nagyobb eltéréssel a közösségnek csaknem minden tagja ismerte, sok iskolás felmondta. Nem tartottuk szükségesnek valamennyiüket felsorolni, mert néhol háromszáz vagy nyolcszáz nevet is le kellett volna jegyeznünk.
13. A Függelék mondókáit a már említett módszer szerint csoportosítottuk. A címek melletti kerek zárójelben () levő rövidítés a gyűjtő nevét jelöli:
B. J. = Bóna Júlia
B. B. = Burány Béla
D. K. = Demjén Kálmán
F. E. = Fischer Ernő
K. L. = Kálmány Lajos
P. O. = Penavin Olga
R. E. = Révész Ernő
S. F. = Sinkovics Ferenc
Sz. M. = Székely Mária
Sz. A. = Sente Arnold
T. I. = Tőke István
A rövidítés után a gyűjtés helye következik, a gyűjtés idején érvényes, azaz a gyűjtő által leírt névalakban.
14. „*A gyerekek összefogódkodnak ketten, oszt' a lábukat összevetik, sörgenek, oszt' akkó mongyák.*” K. L.
15. „*A lányok keresztbe fogják kezüket. Lépésváltozással ugrálnak, miközben ezt mondják, a »csavard« után: hirtelen megfordulva az ellenkező irányba folytatják az ugrálást, és a szöveget mondják előlről.*” T. I.

16. „Az ég felé néznek, úgy mondják, mikor góját látnak.”
P. O.
17. „Mikor a nap elbúvik.” K. L.
18. „Kiabálja a gyermekcsereg a lakodalmos nép után, hogy peracet dobáljanak nekik.” Sz. A.
19. „Ha bajban vannak, akkor így jajgatnak.” Sz. A.
20. „A pipacs bimbóját nyitogató gyermek mondóka, nyitogatják a szirmokat, a fehér magot belőle pedig megeszik.”
B. J.
21. „Ha a kisbabának torkára szalad az étel, megveregetik a hátát és ezt mondják.” B. J.
22. „A felnőttek a kisbabával, a gyermekek pedig egymással játszva mondják. Közben játszva dobolnak ujjukkal a hátán.” B. J.
23. „Fűszedéskor mondják a gyermekek.” F. E.
24. Sírást elállító. K. L.
25. „Évés után, mikor dologra mennek.” K. L.